

TŐZSÉR ÁRPÁD

Ó, Püthagorasz...

*Püthagorasz – korának legokosabb embere
és legnagyobb szédelgője volt.
(Hérakleitosz)*

1.

A számok (de tulajdonképpen
a lélek-fogalom) atya meséli:
egyszer az Alvilág bugyrait járva,
merengéséből arra riadt,
hogy orra előtt, egy kiszáradt fára
akasztva Homéroszt látja. –
Így büntették meg a költőt
az isteneket sértő sorai miatt –,
fejvel lefelé függött az árva.

2.

Ó, Püthagorasz, a bölcselet Homérossza
(áthúzva: „~~fal~~rossza”),
mi lettél volna költőelődöd nélkül?
A „hős-csaló vándor” mint életforma
Odüsszeusz által hatványozódott sokszorosára,
s lettél magad is fortélyos lélekvándor végül.
Legalább kétszer tizenkét század fokán lő
át az emlékezet nyila most hozzád,
s a költőhöz persze: Penelopé
kérői épp támadásra indulnak
a női hűség s a jellem,
ergo: a lélek ellen,
s az egyén javait, jogát orozzák.

3.

S két fénytelen szem kiszáradt forrásából
világok látomása buzog, istenek, halandók
s tárgyak seregszemléje: Erebosz-hideg,
ok- s cél-Ilion, mozgás-Ithaka, gondolat-ideg,
szférák nagy terce – a teljes lét versben,

Deukalion s Pürrha köveitől az emberekig
és vissza (Zeuszig) minden sor más:
más sorscserep – s a lélek új cserepet:
új sorsot választ, képzelt *én*-ekre reped –,
s lesz az Odüsszeia is lélekvándorlás.

4.
S ez az ősi metempsichózis,
mítosz-ár, őseposz vers van most
leállóban: a lelkek tisztító áradata;
sors és történet nélkül elvénült
fiakat fal föl Kronosz, az Idő-atya.

5.
Ó, Püthagorasz, boltozatos szép ión földben
szabadult el először egy plusz agyrost,
amely agyrostnak köszönhetően
lehetnél te egy időben
lángész, költő és fondor elmész –
kései csodálód kérdi: hol vagy most?
Azt állítottad, hogy legalább
négy korábbi életedre emlékszel,
s hogy te voltál többek között Hermész
(vagy fia?), s Euphorbosz, a szintén csel-kész
trójai pap és orvharcos,
és hogy mielőtt végleg elmégy,
még négyszer költözöl
bölcsbe, bolondba, testbe, alakba,
fába, kövekbe, földi salakba. –
Várom, hol csap megint magasba
csavaros lángod, elméd!